

Paideia

Tidsskrift for profesjonell pedagogisk praksis

Paideia er et tidsskrift som skal ha fokus på den pedagogiske praksis som foregår i både barnehager og skoler. Hensikten med tidsskriftet er å bidra med forskningsbasert kunnskap som kan bidra til at barn og unge både lærer og utvikler seg i samsvar med det potensial de har. Utdanning har aldri før betydning mer for vårt framtidige liv enn i dag. De pedagogiske institusjonene er i stor grad med på å forme både den enkeltes og samfunnets framtid. Dette tidsskriftet kan forhåpentligvis være med på å forme innhold og arbeidsmåter i barnehager og skoler.

"Paideia" er et ord hentet fra den antikke greske kulturen, men som begrep kan det ikke oversettes direkte. Det er avledet av det greske ordet "pais" som betyr barn og dekker et felt som i vår språkbruk kan beskrives gjennom begreper som sivilisasjon, kultur og oppdragelse. Slik uttrykker paideia ideer om oppdragelse og læring eller pedagogiske koder, systemer og forståelsesmodeller.

Paideia var og er et ideal for menneskelig *oppdragelse, læring og utvikling* og kan i stor grad betraktes som en grunnleggende pedagogisk tilnærming. Målet innenfor paideia er ikke å vokte om etablerte tradisjoner eller bevare det etablerte for enhver pris. Hensikten er heller ikke å finne fram til en annen autoritet som skal stå over oss. Målet med paideia er å utvikle mennesket som menneske i den tid vi lever i. Det er å gi mennesket kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gjør det i stand til å delta i fellesskap og håndtere de utfordringer den enkelte møter. Mange kulturer har skapt konger, guder og åndelige vesen, men den antikke greske kulturen skapte i følge von Wright (1996)¹ mennesket gjennom blant annet begrepet paideia. Oppdragelse og undervisning handler dypst sett om å utvikle barn og unge som mennesker. Kunnskapene og ferdighetene vi lærer er ikke bare et mål i seg selv. Den læring vi tilegner oss skal danne oss som mennesker slik at dagens barn og unge kan både bevare og videreutvikle den kultur og det fellesskapet vi er en del av. Tidsskriftet *Paideia* skal formidle kunnskap om undervisning og læring innenfor sammenhenger som omhandler å utvikle mennesker.

I paideia betraktes mennesket som en nødvendig del av en helhet og i dette som en del av et sosialt *fellesskap*. Mennesket betraktes ikke som bare et individ som skal realisere seg selv eller drive sin egen kamp. Mennesket skal finne sin plass i helheten og skal selv tjene det menneskelige i kulturen. Pedagogiske institusjoner er også primært fellesskap, både faglige og sosiale fellesskap. Opplevelsen av å være en del av fellesskapet gjennom å tilhøre og delta skaper nettopp læring og personlig utvikling. Deltagelse i fellesskap dreier seg ikke bare om tilpasning, det omhandler også selvrealisering og aktiv utfoldelse i både faglige og sosiale fellesskap. Isolasjon og ensomhet innebærer å stå utenfor fellesskapet. Dette er svært belastende og vil ofte bidra til at den enkelte ikke får realisert sitt potensial

¹ Von Wright, G. H. (1996): *Å forstå si samtid*. Det Norske Samlaget

for læring og utvikling. Kunnskap om grunnleggende forståelse av fellesskapets betydning i læring og utvikling skal gjenspeiles i dette tidsskriftet.

En annen viktig del i forståelsen av paideia er *praksis og handling*. Teoretisk kunnskap er ikke tilstrekkelig i seg selv. Paideia kan forstås som et middel som gjør det lettere å etterleve idealene eller den kunnskapen vi har. Det handler om praktisk anvendelse av kunnskap. Det er også omsetting av kunnskap til pedagogiske handlinger i skolen som er det avgjørende for elevenes utvikling. Det er ikke primært forskningsbasert kunnskap vi mangler i utdanningssektoren, det er anvendelse av kunnskap i pedagogisk praksis som er den store utfordringen. Dette tidsskriftet har som grunnleggende siktemål å presentere kunnskap om og for pedagogisk praksis i både barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Som begrep handler paideia om tilhørighet og tilknytning mellom mennesker. Utvikling av verdifelleskap og dermed en kultur er et sentralt anliggende i forståelsen. Dette nødvendiggjør et oppdragelsesideal som kan realisere og videreutvikle vår sivilisasjon og de sosiale fellesskapene vi alle er en del av. I større sammenheng kan vi også si at paideia kan forstås som en mulig tilnærming til sivilisasjonens store utfordringer tilknyttet konflikter i verden og ikke minst de store klima- og miljøspørsmålene. Det er gjennom aktiv deltakelse i sosiale fellesskap basert på grunnleggende verdisyn at utfordringene kan møtes. Til det trengs nettopp oppdragelse, læring og utvikling. Sagt på en annen måte; vi trenger pedagoger som gjennom sin praksis kan bidra til å oppdra og utvikle mennesker som kan møte de utfordringer vi alle står overfor.

Det er i en rekke sammenhenger påvist at det er læreren og pedagogen som er viktigst for barn og unge sin læring og utvikling. *Paideia* skal formidle kunnskap som kan bidra til at både ansatte i barnehager og skoler kan utgjøre en forskjell for barn og unge. Tidsskriftet har som ambisjon å bidra til dette gjennom både faglig kvalitet, relevans og leservennlighet.

I dette første nummeret av *Paideia* har vi invitert noen forfattere som til sammen både dekker en praksisorientert og mer forskningsbaserte tilnærminger til pedagogisk praksis. Videre har vi forsøkt å løfte fram utfordringer som er reelle i skolehverdagen. Thomas Nordahl tar for seg de utfordringer som eksisterer omkring den stadige økningen i andel elever som mottar spesialundervisning, og han dokumenterer også at det er skoler som har klart å redusere omfanget gjennom bruk av LP-modellen. Lars Qvortrup vektlegger betydningen av god ledelse i skolen og viser hvordan en slik ledelse kan utføres. Gutter har større problemer i skolen i dag enn jenter, og dette drøftes av Ann Margareth Aasen. Thomas Ziehe er en meget velrenommert pedagog i europeisk sammenheng og behandler her utfordringer for dagens ungdom. Videre viser Bent B. Andresen hvordan pedagoger kan reflektere sammen for å forbedre egen praksis. Samlet håper vi dette kan skape både refleksjon og engasjement om aktuelle pedagogiske problemstillinger.

Stephen Dobson, Lars Qvortrup, Ole Hansen og Thomas Nordahl